

“ VORES KULTUR ER JO IKKE DUMPET NED FRA HIMLEN. DEN ER FORMET. HVIS VI SKAL FORSTÅ, HVORDAN VI AGERER, MÅ VI KENDE DET, DER LIGGER FORUD.

LEKTOR OG PH.D. BO KRISTIAN HOLM

Vi har glemt, hvad nåde er

Luthers tanker om tilgivelse har trange kår i de regneark, der styrer den offentlige sektor. Vores opfattelse af arbejde er stadig præget af Reformationen, men det kolliderer med New Public Management, og så opstår der frustrationer, forklarer lektor Bo Kristian Holm. Han er med til at arrangere reformationsjubilæet i 2017.

FOLKEUNIVERSITETET

Af journalist **Jonna Toft**

Folkeuniversitetet i Aarhus i samarbejde med Århus Stiftstidende

AARHUS: For knap 500 år siden gik der en mand rundt i Wittenberg i Tyskland og grublede over, om det virkelig kunne passe, at man kunne købe Guds tilgivelse ved at give penge til kirken eller gøre nogle gode gerninger.

At købe aflad - dén tanke lå meget langt væk fra Bibelens budskab, syntes han. For hvis man kan købe tilgivelse, hvad så med Jesus' død og opstandelse? Han har jo allerede frelst alle mennesker ved at ofre sig selv?

Martin Luther gjorde sig nok ikke begreb om, hvor stor indflydelse hans tanker fik på hele den kristne verden. For da han hamrede sine 95 teser op på kirkedøren i Wittenberg i oktober 1517, startede han nærmest en revolution.

Reformationen kom til at ændre vores måde at opbygge samfundet på. Den fik indflydelse på, hvordan vi opfatter arbejde, familie og tro. Ja, nærmest alle vores kultur- og samfundsansligninger er præget af tankegods fra Reformationen.

500-året for Reformationen markeres vidt og bredt i 2017 med en lang række arrangementer.

Folkeuniversitetet i Aarhus er udvalgt som operatør på jubilæet under Præsidiets for Reformationsjubilæet i Danmark og står dermed som national arrangør af den folkeoplysende del af markeringen.

Her bruger man alt fra foredrag til musik, mad og teater til at gøre opmærksom på Reformationens betydning i dag og sender bl.a. forskere fra alle landets universiteter ud at holde ca. 170 foredrag i mere end 45 byer.

Videbegærlige borgere kan også deltage i en åben MatchPoint-konference om reformationen på Aarhus Universitet i maj, og 31. oktober vil det historiske område omkring Bispetervet emme af reformation og gentænkning, når Folkeuniversitetet holder vidensfestival.

Vendte tingene på hovedet

- Det mest spændende ved Reformationen er den ændrede forestillingsverden, som Luther førte med sig, mener Bo Kristian Holm, lektor i systematisk teologi og ph.d. ved Aarhus Universitet. Han er medlem af Præsidiets for Reformationsjubilæet i Danmark, der er nedsat af Folketinget.

- Luther vendte tingene på hovedet: Vi skal ikke stræbe hele livet efter at gøre Gud tilfreds, men tage

imod den tilgivelse, der gælder alle. Det er alment menneskeligt: Ska-ber vi selv vores liv, eller er vi afhængige af en magt, der ligger uden for os selv?

De nye tanker havde stor klangbund. Hurtigt blev uddannelsessystemet ændret. Kirken mistede sin magt, bl.a. som retsinstans, og staten overtog ansvaret for ægteskabs- og familieret.

- Nu skulle det kristne liv udleves i hverdagen, ikke bare, når man var i kirke. Arbejde får en helt anden værdi. Hvor det tidligere var noget, man udførte, fordi man var nødt til det, var det nu bl.a. gennem arbejdet, man levede det gode kristne liv. Arbejdet skulle udføres så godt som muligt, for det havde medmennesket og samfundet bedst af, forklarer Bo Kristian Holm.

Et kald eller bare noget, vi gør?

Opfattelsen af arbejde som et kald, vi gerne vil udføre bedst muligt for vores medmenneskers og samfundets skyld, ligger dybt forankret i os, mener han.

- Når folkeskolelærere og sygeplejersker vander sig over, at de ikke har tid til at udføre deres arbejde ordentligt, så skyldes det blandt andet, at deres ansvarsfølelse og opfattelsen af arbejdet som et kald støder sammen med en anden op-

fattelse, der er mere knyttet til konkurrencestaten og New Public Management. Nemlig at mennesket kun arbejder for selv at få noget ud af det, og så snyder vi sikkert, hvor vi kan. Derfor er det nødvendigt at måle, veje og kvalitetssikre, forklarer han og rykker frem i stolen:

- Vi har glemt, hvad nåde er. At vi bør møde hinanden med et vist mål af tillid og tilgivelse, også i de offentlige systemer. Jeg er sikker på, at det bedre kan betale sig at lade folk arbejde engageret og ansvarligt med det, der er deres opgave, end at de skal bruge så meget tid på dokumentation og kontrol, som de gør i dag. Det kan godt være, at nogle få vil snyde. Men de fleste vil udføre deres arbejde bedre og tilmed opleve større arbejdsglæde, for arbejde har større betydning for os end blot en løn. Den tanke går helt tilbage til Reformationen.

Nyt forskningscenter

Danmark har været overvejende luthersk siden 1536. Påvirkningen fra Reformationen skal nu undersøges inden for en række felter på Aarhus Universitetets nye Center for Tværfaglige Reformationsstudier, som Bo Kristian Holm bliver leder for, når det åbner 1. januar 2017.

- Vi befinder os i en brydningstid,

hvor forståelsen af, hvad det vil sige at være menneske, ikke længere er så farvet af Luther. Men vi har stadig en stærk opfattelse af, at alle er lige, og vores velfærdssamfund bygger på den lutherske opfattelse, at alle bidrager med det, de kan, for det fælles bedste skyld, siger han og tilføjer, at konkurrencestaten ikke harmonerer ret godt med luthersk tankegods. Nu anses det for langt mere uproblematisk, at enhver er sig selv nærmest.

Generelt kender vi for lidt til de grundlæggende strukturer, vi selv og samfundet trækker på, mener han.

- Vores kultur er jo ikke dumpet ned fra himlen. Den er formet. Hvis vi skal forstå, hvordan vi agerer, må vi kende det, der ligger forud, siger han og kalder vores historiske bevidsthed 'forvitret, beklageligvis'.

- Det betyder, at vi ikke orienterer os helt så godt, som vi kunne have gjort. Hvis vores historiske bevidsthed var bedre, ville der ikke være blevet sagt så mange ting i den amerikanske valgkamp, som mindede om Tyskland i 1930'erne. Håbet er, at mange mennesker kender lidt mere til deres historie efter reformationsjubilæet.

FAKTA

BLIV KLOGERE PÅ REFORMATIONEN 2017

Folkeuniversitetet i Aarhus er valgt som operatør for Præsidiets for Reformationsjubilæet i Danmark og står bag en række events i 2017.

Forskerturné: En række forskere drager ud til Folkeuniversitetets mange lokale komiteer og holder ca. 170 forelæsninger om Reformationen i ca. 45 byer. I samme omgang trykkes en række små, appetitvækkende reformationsartikler i dagblade og folkeuniversitetsprogrammer over hele landet.

Forskershows: En række forskere og kunstnere går sammen om at formidle betydningen af Reformationen ved et tværfagligt forskershows, der diskuterer 'Reformationen Live' ti gange rundt i landet.

Magasin: Der udarbejdes et trykt magasin og undervisningsmateriale om Reformationen til elever på de gymnasiale uddannelser samt en digital undervisningsportal på hjemmesiden reformation.fuau.dk.

Historisk talkshow: 'Her er dit liv, Luther!' På fem teatre i Danmarks fem største byer sættes Luther selv i den varme stol og interviewes af en talkshowvært med input fra sine bedste venner og mest prominente fjender. Efter pausen fakta-tjekkes Luthers udtalelser af reformationsforskere. Markeringen af reformationsjubilæet støttes af A.P. Møller og hustru Chastine McKinney Møllers Fond til almene Formaal.

I Aarhus markeres jubilæet blandt meget andet med en fuldmåneevent under Aarhus2017 i oktober. Der bliver bl.a. holdt en åben konference på universitetet, en festgudstjeneste i domkirken og en stor vidensfestival centreret omkring Bispetervet og de omkringliggende historiske bygninger på selve jubilæumsdagen for Luthers teser 31. oktober 2017.

Vil du vide mere?

Læs om Reformationen og de mange jubilæumsarrangementer på: www.luther2017.dk www.reformation.au.dk

Folkeuniversitetet

BLÅ BOG

BO KRISTIAN HOLM

Lektor i systematisk teologi og ph.d. på Institut for Kultur og Samfund, Aarhus Universitet. Medlem af Præsidiets for Reformationsjubilæet i Danmark.

Holder jævnligt foredrag rundt om i landet..

Født i 1970 i Gentofte. Opvokset i Karup i Midtjylland. Bor i Lisbjerg med sin kone og tre børn.

“ HVIS VORES HISTORISKE BEVIDSTHED VAR BEDRE, VILLE DER IKKE VÆRE BLEVET SAGT SÅ MANGE TING I DEN AMERIKANSKE VALGKAMP, SOM MINDEDE OM TYSKLAND I 1930'ERNE.

LEKTOR OG PH.D. BO KRISTIAN HOLM